

ШУНМГЪА КӨДЛМШ КЕРГТÄ

Мана республикин мал эн джил Хар газрур ора ирв. Тер дотр Элст балгъсна колхозмудин мал үвлзнгүрн шидрхн ирв.

Хар газрт эн джил намр сән дулан болв. Болв ноябрин 24 асхн ик киитн болад, маньгъдуртнь бүкл өдртән цасн орв, ташр салькта киитн болв. Ноябрьрин 26-с авн 28-н күртл энд йир киитн өдрмүд болв, киитнә температур 20 градус даву болад бääв. Эн цагла хөд кошармудтан зогсад хот идлгънь эклв. Хөбчнрин көдлмш эн кемд йир ик гүджрмгтә болдж чангърв.

Элстин колхозмудас цугтагъаснь сәәнәр Ленинә нертә колхоз (ахлачнь үр Гончаров, партийн организацин сегләтрнь үр Некрасов) үвлд сәәнәр белдв. Эн колхозин отармуд цугтан сән чинатә үвлзнгүдән күрцхäv. Эдн мал үвлзх газран сәәнәр тохнятагъар ясад малдан дулан бääр кегъад, хөбчнрин гермүдиг цаглагъан сән белдвр кедж ясв.

Ода эн колхозин түрүн нүүрт йовх ах хөбчнрин отармуд—үүрмүд Алексей Диканьский, Василий Рвачовин, Иван Корниенкин үвлд кесн сән белдвр, цуг наадк колхозмудин хөбчнрин бригадмудт үлгүр болх йоста.

Болв Элстин наадк хойр колхознь — Сталина нертә болн «Страна Советов» эн джил үвлзх малнь цагтан Хар газрт ирдг болв чигн, мал үвлзх бääрән сәәнәр эс белддж. Мал үвлзх кошармуд биш, хөбчнр бääх гермүднь ода күртл ясгддж дуусгдад уга. Мал идх өвсн болн малин хотин гуйр-буудя ода күртл бүклдән

зөөгддж дуусгдад уга. Эн колхозмудин отармудиг үвл гентки ирдж түрәджәнә. Колхозмудин ахлачнр үүрмүд Любченко болн Юхнов ода ик чинвртә көдлмш кедж, аамшгтә кемд ик шунмгъа көдлмш келгъдж малан үвләс сәәнәр үвлзүлдж гаргъх йоста.

Элстин колхозмуд ноябрин туршарт хөбдт искусственин көг тәвлгъ кегъад төгсәджәнә, болв Сталина нертә колхоз ода бийнь көг тәвлгънә көдлмшән төгсәгъад уга. Сүл өдрмүдт болсн киитн өдрмүд эн көдлмш кехд харш болджана. Кемр киитн цааранднь болад бääхлә, ик аамшгта йовдл үзгдн гиджәнә.

Хөбч гисн мана республикд ик чинртә көдлмшчнрин негнь. Эднә көдлмшәс мана республик орн-нуттан орулдж өгх ноос болн мах сәәнәр өгхднь ик чинр болх йоста. Тегад хөбчнр ягъдж көдлджәхнь, ямаран кевәр тедн бәädгинь Элстин колхозмудин гардачнрин өркн керг болх йоста.

Ода эн хөбчнрин бригадмудиг хамг кергтә тоот хот-хол болн хувцхунрар теткдж, эднд цаглань кино болн концертмүд үзүлджәх кергтә. Ода энд Элст балгъсна культурин Герин художественн самодетельностин бригад кесг концертмүд үзүлджәнә, даругъас кино үзүлх машин илгәгдджәнә.

Малан сәәнәр үвлзүлдж гаргъх—хөбчнрин өркн керг. Балгъсна колхозмудин гардачнр болн партийн, комсомольск организацэ эднд эн көдлмштнь ик дөнз болх йоста.

МАДЪГАН М.